

сѣща дума. Енцикл. лекс. Плюшара 1836. т. VII. р. 293. Инакъ Сенковский споредъ когото имало два града, които се наричали Булгаръ, Биларъ и Велики. „Волжскія Булгары“ въ Сборника „Россія и Азія“ р. 100. Сѣщо и Шнилевскій (р. 12, 59 *passim*), който доказва, че когато руситѣ изгорили въ 1164 год. Булгаръ (Брахимовъ) Великъ Градъ почналъ да се нарича гр. Буляръ (Булимеръ). Това название отново се прѣфърлило върху Булгаръ, когато татаритѣ въ 1236 год. изгорили Буляръ. 2. Села *Булгари* въ южната частъ на Пермския край въ уѣздитѣ охански и пермски поменува Смирновъ, Пермски р. 144. Сп. нас. м. № 25, 4515. 3. *Болгаяры* (Большіе и Малые) двѣ села въ тетюшския уѣздъ, на 10 версти разстояние отъ Волга, сръщу развалинитѣ на Булгаръ. Мѣстнитѣ татари изговарятъ *Булгаир*. Татаритѣ въ други околии на Казанската губернія наричатъ тия села *Оль Булгар*, *кичи Булгар* (Голѣмъ и Малѣтъ Б.) Въ неиздадената Писцева книга на свѣжскія уѣздъ тия села се наричатъ *Бѣлгор*. Мѣстното прѣданіе говори, че селенитѣ се прѣселили отъ Булгар въ врѣме на Тимура. 4. *Булгар* въ името *Булгар-тай* на единъ отъ извѣстнитѣ надгробни надписи, намѣрени въ Булгаръ на Волгѣ р. 18. 5. *Биларъ*, четири села споредъ спис. на насел. мѣста около *Биларскы* нар. Черемшанъ: *Биларъ-Озеро* (Преображенское при *озеро Биларъ*) Село *Биларъ* тамъ пакъ. *Стенное Биларъ-Озеро*. *Новое Биларъ-озеро*. Шнилевскій, р. 365. || *Оном. Булгарі*, епитетъ при името на татарски списатели, за означение на мѣстожителството имъ. *Шерефеддинъ бенъ-Хасамъ-Еддинъ Булгару* авторъ на едно „Изложение на българската история“, писано въ околността на Булгаръ, въ селото Тамш-буляни (1551). Шнил. о. с. 25. *Бурханъ ед-динъ Ибрахимъ ибн-Юсуфъ Болгари*, авторътъ на единъ коментаръ къмъ прочутото арабско съчинение „Адабъ“. Хвол. с. 700. и др. || *Култ. 1. Булгарі* видъ кожа юфть. *Frähn* (Aelteste Nachr. 534) прѣдполага, че фабрикацията на кожитѣ ще е цѣляла въ Булгаръ на Волга много рано. Споредъ Ибн-Фодлана тукъ билъ въведенъ единъ видъ данѣкъ, състоящъ отъ кожи. Веѣка къща или веѣка юрта (арабск. изражение *бейт* не дава да се разбере това ясно) плащала по една волска кожа, може-би *юфть*. Кожната индустрия въ всѣки случай и до днесъ цѣлти въ казанската губернія, между татаритѣ. Така и въ Персія,¹⁾ Бухара, у казмуцитѣ, киризитѣ юфтьтъ и до сега се нарича *bulghary* или *bulghar* (Frähn, Aelt. Nachr. 434). У алтайцитѣ *пулгайра*. Сажото име *булгаръ* = юфть, споредъ Френа е по-ново. Ибн-Фри Еякъ (нач. на XVI в.) поменува черни български кожи, „най-хубавитѣ отъ всѣчки“. Вѣдѣжката му е заета обаче отъ Андалуси (XII в.). Ако се прѣдположи, че тия кожи не сѣ специално юфть, а десичи кожи то Бурхани-Кати (слъ. 1652 г.) ще е най-стариятъ наметникъ, въ който *булгар* се употрѣба въ смисълъ на юфть. Френъ доуца, името да е и отъ постбългарско врѣме (стр. 535). Днесъ терминътъ е широко разпространенъ, както въ Азія, така и въ пѣвокъ европейски страни. Заслужва да се забѣлжи обаче, че въ *арабския* езикъ думата е неизвестна. Поне въ голѣмния рѣчникъ на Фрайтага, (Georgii Wilhelmi Freytagii, Lexicon arabico-latinum, т. I. Halis Saxonum, 1830.) не се срѣща. — Dictionnaire français-arabe на М. Ed. Gasselin, Пар. 1880. I. стр. 396: cuir de Russie = filâli. (въ Африка). Ср. и стр. 181: Maroquin, Sakhtian (Levant, Syrie), filâli (Afrique). 2. Съ особена слава се ползували и българскитѣ *линиции*. Frähn, Aelt. Nachricht. р. 542. *Güsi bulgary*.

XXV. Османски: *Булгар*. (Блгар и Булгаръ). Zenker, 207. Bianchi 225. Булгар (Блгар) се срѣща само за юфть. Zenk. ib., Bianchi ib. Mi. T. El. 268. Mi. T. El. II. 90; *булгар-милети*, *бълг. народност* || *Геогр.*: *Булгар мемлекети* България, Zenk, ib., Bianchi ib. *Булгар-диз*, частъ отъ стария Тавръ на юго-изтокъ отъ високата поляна на Кониа, близу до Сирия.

¹⁾ Fraser, Journey into Khorasan p. 69 „*dhulkai*“.